

(Hekayə)

Evdən çıxmazdan öncə qapının ağzında arxayın-arxayın gözləyən ayaqqabılarına baxacaqsan. İki cüt. Qırmızı, yoxsa mavi? Qırmızını seçəcəksən. Həyatdə sistem şlankı kimi uzanıb-ayılən, qıvrım söyüclərin arasından nazik şüa süzüləcək. Süzülüb düz pəncərəni öpəcək. Torlu pəncərəndə can itirib içəri soxulacaq. Küləyin yüngül nəfəsində əriyən, ürkək, sınıq qonağa etinə göstərməyib mətbəxə burulacaqsan. Bax, yaddaşın rəngli işıqları indicə alışıb yandı. Axşamdan çörək qırıqlarını yığıb düyünlədiyən torbanı qapının dəstəyinə bağışlayacaqsan. Oxşar səhərlərin eynilik ipinə düzülüb vərdislər. Əllərinin, ayaqlarının əzbərinə yazılan hazırlıq. Pəncərədən otağa axan işıq selinə yox, televizordakı xəbərlərə güvənəcəksən. Bu gün Bakıda havalar sərinlidir. Əynin nazik. Yanm saxladığın kitablardan birini çantana atacaqsan. Oxumağa füsətdən tapmasan da, çantası kitabızsız qalanda narahat olanlardansan.

Aynaya baxacaqsan. Ayna sənə gülümsəyəcək. Uzun, sarı saçların yaxana dağdan arana sürünən qurumuş çay yatağı kimi yayılacaq. Sümüyü çıxmış, biçimli barmaqların indicə göründü və beş başlı ilan kimi üzündə dolaşdı. Toxunuş canına istilik qatdı, gözlərin yumuldu, ancaq heç nə düşünmədin.

Saçların siğalla daranacaq. Yüngül makyaj. Vəssalam. Pulqabın, makyaj qutun, kitabın, çörək qırıqları yığılı torba... Çantan hazır, getmək zamanıdır.

Üzün tibbi maskanın arxasında itəcək. Bayıra çıxacaqsan. Çörək qırıqlarını zibil

(Hekayə)

Orxan Həsəni

qutularının başına yığılan itlərə atacaqsan. İtlər quyruqlarını bulaya-bulaya, çənələrini çəkə-çəkə ayaqlarına döşənəcək. Qırmızı ayaqqabılarını yalayacaqlar. Kürəklərini yerə sərrib qarınlarını göstərəcəklər. Sən itlərin telefon düymələri kimi səliqəylə düzülən, süd dolu döşlərini gördüyün üçün utanacaqsan.

Qonşu uşaqların başını tumarlayıb geniş prospektə burulacaqsan. Addımların səni avtobus dayanacağına tapşıracaq. Daş səkiyə damcı-damcı düşən addımların.

Ötüb keçən adamlar tibbi maskanın arxasından gülümsəyəcək. Bu gün hamı sənə və qırmızı ayaqqabılarına görə sevinəcək.

Avtobusu gözləy-gözləy şəhəri izləy-

cəksən. Yüzlərlə bina qanad çalib göy üzünə qalxır. Bax, çox mərtəbənin yanında kiçik ev. Pozulan nizam. Biçimli və biçimsiz çiyin-çiyinə. Divarı naxışlı, Çar əyyamından qalma üç mərtəbə bina və yanında bozluğunla ürək sıxan beton ev. Fərqlər parlayır və insanlar haqqında danışır. Məntiqsiz quruluşa səbəb şəhər planlısızlığıdır. Eynən həyatlarımız kimi. "Bakıda sanki fasilələymişik kimi yaşayırıq" – sən düşünəcəksən.

Avtobusa minəcəksən. Cavan oğlan qalxıb yer verəcək. Oğlana gülümsəyəcəksən, "sağ ol" deyəcəksən, alıb çantasını saxlayacaqsan. Mavi maskanın arxasında parlayan məsum gülüş oğlanın ciddi görkəmini eridib süzəcək, yanaqları tumurcuqlayacaq, çiçək açacaq, tutacaqdən möhkəm yapışacaq.

Kitabı çantandan ehtiyatla çıxaracaqsan. Dizlərinə sıxıb sözləri şəhadət barmağınla qovacaqsan. Harda qalmışdınsa, ordasan. Kitabda ad gününü şənliyidir. Hamı qəhrəmanını təbrik edəcək. Sevinc qığılcımları dəniz kimi kükrəyəcək, sözlərin arasından boylanacaq və qollarını açıb belinə dolanacaq. Sən ad günün üçün darıxacaqsan.

Avtobusun pəncərəsindən görünən mənzərələr kitabdan maraqlıdır. Adamlar görəcəksən. Qayğılı adamlar. Yarpaqlarını tökən ağac görüntüsü əl verib görüşən iki adamla əvəzlənəcək, adamlar silinəcək, onların yerini yorğun-arğın boynunu qaşıyan küçə iti alacaq. Sonra maskanı çənəsinə çəkib siqaret sümürən cavan oğlan. Sürətlə

laların birində dayandı. Onun ağzında qoyun istə qanının sirinliyi hiss olunurdu. Disi ca-

görünüb çəkilən insanları, itləri, ağacları, maşınları, evləri, yarımçıq oxuduğun kitabların müəlliflərini, telefon nömrəni, ibtidadi sinif rəhbərinin adını, cəmi birçə dəfə getdiyən xalangi ilə aparən avtobusun nömrəsini xatırlamaq istəyəcəksən.

Sən gözəlsən. Şəhəri yüngül makyajla keçinəcək qədər. İşin var. Sevgilin var. Həyat irəlidedir. İndi problemləri düşünmək tezdir.

Avtobus dayanacaq. Anasının əlindən bərk-bərk yapışan dilənçi uşaq çoxluğun arasında itənədək sənə əl yelləyəcək.

Sıxlıq aralanıb çıxmağın üçün dəhliz yaradacaq. Rahat düşəcəksən və düşərkən ayaqqabılarına baxacaqsan. Bir daha qırmızı ayaqqabılara görə sevinəcəksən.

Aptekə burulacaqsan, lap yaxındadır. Yeni maska alacaqsan. Və spirt. Çantanda-

ki qəpiklərin xoru eşidiləcək. Heç kim bayırda limon satan qadından pul xırdalamayacaq. Xadimə səni dərin-dərin süzüb "taleyin gözəl olsun" – deyəcək. Ona təbəssüm vidası yollayacaqsan.

Küçədəsən!

Hava gözəl olacaq. Üçü bir manatdan satılan limonlar heç kimə baha gəlməyəcək. "Manatlıq" taksilərin müştəriləri çox gözləməyəcəklər. Hamıya zəng çatacaq və sayyar lo-toreya piştaxtasının önünə yığılan adamlar şansa həmişəkindən çox inanacaqlar.

İş yerinə tələsəcəksən. Günortayacan komputerin monitoruna zillənib qalacaqsan. Günorta yeməyində rəfiqələrinlə bufetdə görüşəcəksən. Sarı saçları başında quş yuvası kimi görünən rəfiqən ehtiyatla kəsilmiş soyutma kartof dilimlərini ağzına apara-apara yeni sevgilisindən danışacaq; keçən gecə onu restorana aparacağından, fransız çaxırı süzməyindən, evinə dəvət etməyindən. Sonra ketçup istəyəcək.

Səni heç kim restorana aparmır. Fransız çaxırı süzmür və heç kimi evə dəvət etmir. Narahat deyilsən və ketçupdan zəhlən gedir.

Yeməyi bitirib komputerin önünə tələsəcəksən. Leyla qolundan yapışacaq:

"Canım, başıyla mənə. Çoxdandır işdən açılıb görüşə, dərdləşə bilmirik. Sənin yerin mənim üçün başqadır. Başım qarışıqdı, yaxın günlərdə nişan olacaq... Ayaqqabın nə gözdür! Sevgilin almışdı, hə? Nə vaxt qayıdır

əsgərlikdən?"

Dörd günlük qalib – sən çaşqın söyləyəcəksən.

Sağ-salamat qayıtsın. Toyunuzu görək, İnşallah! – o gülümsəyəcək.

Komputerin önünə keçib boş-boş monitora baxacaqsan. Hər şeyi xatırlayacaqsan – Avtobusda sürətlə görünüb çəkilən mənzərələri, mənzərələrdəki insanları, itləri, ağacları, binaları, yarımçıq oxuduğun kitabların müəlliflərini, təzəlikcə aldığı telefon nömrəni, ibtidadi sinif rəhbərinin adını, universitetdəki ilk dərslərini, xalangi ilə aparən avtobusun nömrəsini, mənə və həmin günü. Qırmızı ayaqqabılarına baxıb bir daha sevinəcəksən.

İşdən evə yorğun qayıdacaqsan. Bu yolu çiyin-çiyinə qayıdacaq. Qüvvəli şəhər axşamüstü avtobusun pəncərəsindən pərdə kimi asılacaq. Batan günəş uzaq binala-

rın elastik kölgəsini dartacaq. O binaların təkəmyesrək yanarı işıqlarını görəcəksən. Mən pəncərələri sayardım, sən işıqları və avtobusdan bayırda parlayan mənzərələri həmişə kitablardan maraqlı görünərdi.

Səni məhəllədə zibil qutularını eşələyən itlər qarşılayacaq, əzizim. Əndişli gözlər sənə zillənəcək, sonra tanıyıb quyruqlarını bulayacaqlar. Ayaqlarına döşənib qırmızı ayaqqabılarını yalayacaqlar. Kürəklərini yerə sərrib qarınlarını göstərəcəklər. Telefon düymələri kimi səliqəylə düzülən, süd dolu döşlər.

Qaranlıq vahimə olub üstünə yüyürənə cən tez-tələssik evə burulacaqsan. Yemək hazırlayacaqsan, internetdə eşələnəcəksən. Əvvəl pandemiya ilə ölənlərin sayına üzüləcəksən, sonra pişik videolarına güləcəksən. Gözlərin qeyri-ixtiyari qapanacaq və şəhər itlərə atmaq üçün çörək qırıqlarını torbaya yığmadığın üçün təəssüflənəcəksən.

Həmin gün 26 sentyabrdir, əzizim. Mən səhər öləcəm. Müharibənin ilk günü. Adı ölümlərdən biri. Minaya düşəcəm. Gözlərim dolacaq, amma ağlamayacam.

Ölümdən əvvəl hər şeyi xatırlamaq istəyəcəm – avtobusda yanaşı əyləşməyimizi, sürətdə əvəzlənən şəhər mənzərələrini, insanların üzünü, yarımçıq oxuduğumuz kitabların müəlliflərini, telefon nömrəni, ibtidadi sinif rəhbərimizin adını, universitetdəki ilk dərslərini, xalangi ilə aparən avtobusun nömrəsini və həmin günü...